

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Instruktor nauki jazdy (516502)

Instruktorzy nauki jazdy

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Instruktor nauki jazdy (516502)

Instruktorzy nauki jazdy

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Instruktor nauki jazdy (516502)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [515]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://pixabay.com/en/driving-car-car-driving-2934477>
[dostęp: 10.07.2018].

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności).....	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie i prowadzenie szkolenia teoretycznego dla kandydatów na kierowców i motorniczych	9
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie szkolenia z zakresu nauki jazdy pojazdem silnikowym i motorowerem.....	11
3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Prowadzenie szkolenia z zakresu nauki jazdy tramwajem	13
3.5. Kompetencje społeczne.....	14
3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	14
3.7. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	15
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	15
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	15
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	16
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	16
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	17
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	18
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	18
7. SŁOWNIK POJĘĆ	20
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	20
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	22

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Instruktor nauki jazdy 516502

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Instruktor.
- Instruktor jazdy.
- Instruktor i wykładowca nauki jazdy.
- Nauczyciel nauki jazdy.
- Szkoleniowiec.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 5165 Driving instructors.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja P – Edukacja.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w kwietniu 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Tadeusz Budzisz – Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego, Stare Lubiejewo.
- Roman Kępiński – Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego w Grodkowie, Grodków.
- Włodzimierz Walkusz – DORADCA Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Wojciech Gostomski – DORADCA Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.
- Joanna Gralak-Merchel – DORADCA Consultants Ltd. Sp. z o.o., Gdynia.

Recenzenci:

- Radosław Niemczewski – Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Kaliszu, Kalisz.
- Mirosław Stański – Ośrodek Szkolenia Kierowców WAŁOWA, Siedlce.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Adam Goss – Automobilklub Polski, Warszawa.
- Arkadiusz Żukowski – Pomorskie Stowarzyszenie Instruktorów Nauki Jazdy, Wejherowo.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Instruktor nauki jazdy prowadzi zajęcia dydaktyczne mające na celu przygotowanie uczestników szkolenia do uzyskania uprawnień odpowiedniej kategorii prawa jazdy lub pozwolenia na kierowanie tramwajem²⁴. Przekazuje osobom szkolonym informacje z zakresu przepisów ruchu drogowego¹⁵, kultury jazdy, poprawnej techniki kierowania pojazdem silnikowym¹⁴ oraz dotyczące budowy pojazdu.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Instruktor nauki jazdy prowadzi zajęcia dydaktyczne na kursach programowych, kursach nauki kierowania pojazdem oraz kursach doskonalących dla określonej kategorii prawa jazdy (kat. A, B, C, D, E i T oraz trolejbusowej). Podczas prowadzenia zajęć instruktor w szczególności zwraca uwagę na poprawne opanowanie umiejętności w zakresie: rozmieszczenia przyrządów przeznaczonych do sterowania pojazdem, przygotowania się do jazdy, uruchamiania silnika, ruszania i zatrzymywania pojazdu, jazdy po prostej i łuku (do przodu i do tyłu) oraz zatrzymywania pojazdu w określonych miejscach, parkowania pojazdu, ruszania pod górę i zawracania na drodze o ograniczonej szerokości, jazdy w ruchu miejskim, jazdy w ruchu zamiejskim.

Celem pracy instruktora nauki jazdy jest przygotowanie kandydatów na kierowców do przestrzegania przepisów ruchu drogowego oraz prawidłowego i bezpiecznego korzystania z dróg⁵ publicznych w różnych warunkach drogowych i atmosferycznych przez osoby kierujące⁸ pojazdami.

Sposoby wykonywania pracy

Instruktor nauki jazdy wykonuje swoją pracę z udziałem uczestników szkolenia. Polega ona m.in. na:

- prowadzeniu zajęć zgodnie z wymogami współczesnej metodyki i z uwzględnieniem poziomu intelektualnego uczniów i słuchaczy,
- zapoznaniu z obowiązującymi przepisami ruchu drogowego,
- zapoznaniu z przyrządami i urządzeniami mającymi wpływ na bezpieczeństwo jazdy,
- zapoznaniu z zasadami przygotowania pojazdu do jazdy,
- nauczaniu ruszania i zatrzymania pojazdu,
- nauczaniu zmiany biegów oraz zachowania toru jazdy,
- nauczaniu wykonywania podstawowych manewrów na placu manewrowym¹³,
- nauczaniu samodzielnego prowadzenia pojazdu po drogach publicznych,
- nauczaniu wykonywania manewrów na drodze,
- nauczaniu prowadzenia tramwaju,
- kształtowaniu prawidłowych nawyków przyszłego kierowcy⁷,
- kształtowaniu umiejętności przewidywania sytuacji na drodze,
- przygotowaniu do stosowania poprawnej techniki kierowania pojazdem,
- uświadamianiu wpływu prędkości jazdy na zachowanie się pojazdu i bezpieczeństwa na drodze,
- wykorzystywaniu nowoczesnych elektronicznych systemów wspomagających bezpieczeństwo jazdy²¹,

- wykorzystywaniu systemów łączności bezprzewodowej (w trakcie szkolenia kierujących jednośladami),
- uświadamianiu wpływu takich czynników jak zmęczenie, stres, stan zdrowia, różne substancje psychotropowe na zdolność kierowania pojazdem,
- dbaniu o prawidłowy stan techniczny pojazdów, na których prowadzone jest szkolenie oraz przestrzeganiu zasad bezpieczeństwa podczas prowadzonego szkolenia,
- rygorystycznym przestrzeganiu przepisów ruchu drogowego podczas prowadzenia zajęć.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2, 3.3 i 3.4. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Instruktor nauki jazdy może pracować w Ośrodkach Szkolenia Kierowców¹²:

- w salach wykładowych (część teoretyczna szkolenia),
- na placach manewrowych do nauki manewrów i doskonalenia techniki jazdy pojazdami silnikowymi lub prowadzenia tramwajów,
- na drogach publicznych.

Instruktor nauki jazdy może pracować:

- na podstawie umowy o pracę w Ośrodkach Szkolenia Kierowców jako instruktor wewnętrzny lub instruktor współpracujący,
- w szkołach uczących zawodów, w których jest prowadzona nauka przygotowująca do uzyskania prawa jazdy określonej kategorii (np. o kierunku samochodowym lub rolniczym).

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Instruktor nauki jazdy w trakcie pracy wykorzystuje różne pojazdy (w zależności od posiadanych uprawnień) oraz urządzenia:

- motorowery¹⁰,
- motocykle⁹,
- czterokołowce³,
- czterokołowce lekkie⁴,
- samochody osobowe¹⁸,
- samochody ciężarowe¹⁷,
- przyczepy¹⁶ (naczepy¹¹),
- zespoły pojazdów²⁶,
- autobusy¹,
- ciągniki rolnicze²,
- tramwaje,
- symulatory jazdy²⁰,
- urządzenia do łączności bezprzewodowej,
- sprzęt audiowizualny,
- sprzęt informatyczny,
- sprzęt komputerowy do zdawania próbnych egzaminów.

Organizacja pracy

Praca **instruktora nauki jazdy** ma charakter indywidualny, a godziny jego pracy są ruchome, ustalane w zależności od potrzeb uczestnika szkolenia i możliwości instruktora. Szkolenie odbywa się według ustalonego programu, jednak sposób realizacji zajęć określany jest przez instruktora. Instruktor nauki jazdy pracuje od 4 do 8 godzin dziennie, również w dni wolne oraz w godzinach nocnych.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Podczas pracy **instruktora nauki jazdy** występują uciążliwe warunki pracy, np.:

- hałas ruchu drogowego o dużym nasileniu,
- zmienne warunki atmosferyczne,
- długotrwała praca w jednej niewygodnej pozycji podczas jazdy,
- konieczność ciągłego używania głosu w niekorzystnych warunkach,
- ciągły ruch pojazdów mechanicznych w trudnych zazwyczaj warunkach jazdy, co stwarza zagrożenia wypadkami komunikacyjnymi,
- drgania,
- zapylenie,
- zadymienie.

Może to powodować:

- choroby układu oddechowego,
- choroby narządu słuchu,
- choroby układu kostno-stawowego,
- stres,
- schorzenia układu naczyniowego i nerwowego.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **instruktor nauki jazdy** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- dobra ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu,
- sprawność układu mięśniowo-szkieletowego,
- dobry stan układu oddechowego;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- ostrość wzroku,
- widzenie stereoskopowe umożliwiające ocenę odległości,
- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- spostrzegawczość,
- zręczność rąk i palców,
- rozróżnianie barw,
- dobre widzenie o zmierzchu,
- ostrość słuchu,
- zmysł równowagi;

w kategorii sprawności i zdolności

- podzielność uwagi,
- bardzo dobry refleks,
- zdolność oceny odległości,

- komunikatywność,
- koncentracja,
- uzdolnienia techniczne;

w kategorii cech osobowościowych

- empatia,
- odpowiedzialność,
- odporność emocjonalna,
- samokontrola,
- łatwość i umiejętność nawiązywania kontaktów,
- duża odporność na stres,
- dokładność,
- rzetelność,
- opanowanie,
- cierpliwość,
- stanowczość,
- dobra organizacja pracy własnej,
- gotowość do pracy w trudnych warunkach środowiskowych.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.5. Kompetencje społeczne; 3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Wykonywanie zawodu **instruktor nauki jazdy** wymaga dobrego ogólnego stanu zdrowia, a szczególnie ważne są: dobry wzrok, słuch i koordynacja wzrokowo-ruchowa.

Przeciwwskazaniem do pracy w zawodzie są:

- zaburzenia znacznego stopnia narządu wzroku, słuchu, układu nerwowego, oddechowego,
- daltonizm,
- zaburzenia równowagi,
- znaczne ograniczenia sprawności ruchowej kończyn, zwłaszcza rąk.

WAŻNE:

Stan zdrowia potwierdzony musi być orzeczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania czynności instruktora oraz orzeczeniem psychologicznym o braku przeciwwskazań psychologicznych do wykonywania czynności **instruktora nauki jazdy**.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

W zawodzie **instruktor nauki jazdy** preferowane jest wykształcenie średnie techniczne, np. o kierunku samochodowym.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania zawodu **instruktor nauki jazdy** konieczne jest:

- prawo jazdy kategorii odpowiedniej do zakresu prowadzonych zajęć lub pozwolenie na kierowanie tramwajem,
- zaświadczenie o ukończeniu z wynikiem pozytywnym kursu dla kandydatów na instruktorów,

- złożenie z wynikiem pozytywnym egzaminu sprawdzającego kwalifikacje przed komisją powołaną przez wojewodę.

WAŻNE:

Aby wykonywać zawód **instruktor nauki jazdy**, kandydat musi spełnić również następujące wymagania:

- nie być skazanym prawomocnym wyrokiem sądu,
- zostać wpisanym do ewidencji instruktorów.

Ewidencję instruktorów prowadzi starosta właściwy ze względu na miejsce ich zamieszkania. Starosta wydaje instruktorowi legitymację instruktora, określając jej ważność na okres wynikający z terminów badań lekarskich i psychologicznych.

Obowiązkiem instruktora nauki jazdy jest również odbywanie niezbędnych szkoleń i potwierdzanie tego faktu w uprawnionych instytucjach.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

W zawodzie **instruktor nauki jazdy** istnieje możliwość:

- rozszerzania uprawnień instruktora o kolejne kategorie prawa jazdy (konieczne ukończenie kursu uzupełniającego dla instruktorów i zdanie egzaminu sprawdzającego),
- uzyskania uprawnień instruktora techniki jazdy (konieczne ukończenie szkolenia podstawowego osób ubiegających się o uprawnienia instruktora techniki jazdy i zdanie egzaminu sprawdzającego),
- awansu (po uzyskaniu odpowiedniego stażu i doświadczenia zawodowego) w hierarchii instruktorów nauki jazdy na kierownika grupy instruktorów w Ośrodku Szkolenia Kierowców, na organizatora szkoleń osób ubiegających się o uzyskanie uprawnień do kierowania,
- założenia własnego Ośrodka Szkolenia Kierowców,
- rozszerzenia kompetencji poprzez podjęcie kształcenia i/lub szkolenia w zawodach pokrewnych.

Szybki postęp w branży motoryzacyjnej wymusza śledzenie przez instruktora nauki jazdy na bieżąco wszelkich zmian technicznych i unowocześnień montowanych w pojazdach w celu przekazywania aktualnej wiedzy uczestnikom szkolenia.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **instruktor nauki jazdy** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej.

Instruktor nauki jazdy może po ukończeniu kursu i uzyskaniu pozytywnego wyniku egzaminu oraz spełnieniu wymagań określonych w ustawie o kierujących pojazdami zostać egzaminatorem w Wojewódzkich Ośrodkach Ruchu Drogowego²⁵ (w przypadku pracy jako egzaminator nie może być jednocześnie instruktorem nauki jazdy).

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **instruktor nauki jazdy** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik pojazdów samochodowych ⁵	311513
Instruktor techniki jazdy	516501

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **instruktor nauki jazdy** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Organizowanie procesu szkolenia nauki jazdy.
- Z2 Przedstawianie zasad i przepisów dotyczących poruszania się pojazdem po drodze publicznej.
- Z3 Przedstawianie zagrożeń występujących w ruchu drogowym.
- Z4 Przedstawianie obowiązków kierowcy i posiadacza pojazdu, wynikających z obowiązujących przepisów.
- Z5 Udzielanie instruktażu w zakresie przygotowania pojazdu silnikowego i motoroweru do jazdy.
- Z6 Prowadzenie szkolenia z zakresu wykonywania manewrów pojazdem silnikowym i motorowerem na placu manewrowym.
- Z7 Prowadzenie szkolenia z zakresu nauki jazdy w ruchu drogowym pojazdem silnikowym i motorowerem.
- Z8 Udzielanie instruktażu oraz prowadzenie szkolenia w zakresie przygotowywania tramwaju do jazdy i wykonywania manewrów tramwajem na placu manewrowym.
- Z9 Prowadzenie szkolenia z zakresu nauki jazdy tramwajem w ruchu drogowym.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie i prowadzenie szkolenia teoretycznego dla kandydatów na kierowców i motorniczych

Kompetencja zawodowa Kz1: Przygotowywanie i prowadzenie szkolenia teoretycznego dla kandydatów na kierowców i motorniczych obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Organizowanie procesu szkolenia nauki jazdy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Programy szkoleń nauki jazdy; - Zasady bezpieczeństwa podczas prowadzenia szkolenia; - Przepisy dotyczące <u>teoretycznego egzaminu wewnętrznego</u>²³; - Procedury obowiązujące w Ośrodkach Szkolenia Kierowców.	- Dostosowywać harmonogram realizacji programu szkolenia do oczekiwań i predyspozycji uczestników szkolenia; - Przygotowywać proces szkolenia zgodnie z zasadami bezpieczeństwa; - Przeprowadzać teoretyczny egzamin wewnętrzny; - Wypełniać dokumenty niezbędne do prowadzenia ośrodka szkoleniowego.

Z2 Przedstawianie zasad i przepisów dotyczących poruszania się pojazdem po drodze publicznej

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady ruchu drogowego; • Znaki i sygnały drogowe; • Zasady włączania się do ruchu oraz przejeżdżania przez skrzyżowania; • Manewry wykonywane w ruchu drogowym; • Wyposażenie pojazdu związane z bezpieczeństwem; • Przepisy dotyczące poszczególnych kategorii prawa jazdy i pozwoleń; • Technikę <u>ekojazdy (ecodriving)</u>⁶.	• Wyjaśniać ogólne zasady ruchu drogowego; • Omawiać dopuszczalne prędkości jazdy pojazdów na drogach; • Omawiać znaki i sygnały drogowe; • Wyjaśniać zachowanie kierowcy w stosunku do znaków i sygnałów drogowych; • Omawiać zasady włączania się do ruchu; • Omawiać zasadę pierwszeństwa przejazdu; • Wyjaśniać zasady zachowania na skrzyżowaniach; • Omawiać manewry wyprzedzania, omijania, wymijania i cofania; • Omawiać dodatkowe znaki drogowe oraz włączanie się do ruchu tramwaju (dotyczy tylko pozwolenia na tramwaj); • Omawiać zasady bezpiecznego korzystania z pasów, zagłówków i fotelików; • Wyjaśniać sposoby bezpiecznego korzystania ze środków ochronnych stosowanych podczas jazdy motocyklem i motocyklem takich jak rękawice, obuwie, ubranie i kask; • Omawiać dopuszczalną masę i wymiary samochodów ciężarowych i autobusów; • Omawiać korzyści wynikające z ekojazdy.

Z3 Przedstawianie zagrożeń występujących w ruchu drogowym

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Znaczenie <u>szczególnej ostrożności</u>²²; • Zasady zachowania wobec innych uczestników ruchu; • Czynniki ryzyka związane z różnymi warunkami drogowymi; • Ograniczenia w polu widzenia kierowcy; • Technikę kierowania pojazdem; • Oddziaływanie alkoholu i <u>substancji psychoaktywnych</u>¹⁹ oraz stresu na zachowanie kierowcy; • Postępowanie w sytuacjach nadzwyczajnych.	• Wyjaśniać, jakie sytuacje na drodze wymagają zachowania szczególnej ostrożności; • Omawiać zachowanie kierującego wobec pieszych i osób niepełnosprawnych; • Omawiać zachowanie kierującego w stosunku do rowerzystów i dzieci; • Omawiać ryzyko związane z jazdą w niekorzystnych warunkach atmosferycznych i drogowych; • Wyjaśniać ograniczenia w polu widzenia wynikające z konstrukcji pojazdu i pozycji kierowcy; • Omawiać technikę ruszania, jazdy oraz zmiany biegów; • Przedstawiać sposoby prawidłowego hamowania i zatrzymania pojazdu; • Omawiać zasady zachowania kierowcy w momencie awarii i wypadku; • Wyjaśniać oddziaływanie alkoholu i substancji psychoaktywnych oraz stresu na zachowanie kierowcy.

Z4 Przedstawianie obowiązków kierowcy i posiadacza pojazdu wynikających z obowiązujących przepisów	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Czynniki bezpieczeństwa dotyczące pojazdu; • Przepisy dotyczące czasu pracy kierowcy; • Rodzaje dokumentów transportowych; • Obowiązki właściciela pojazdu.	• Określać i przedstawiać czynniki bezpieczeństwa związane z ładunkiem i przewożonymi osobami; • Wyjaśniać konsekwencje nieprzestrzegania zasad związanych z przewozem ładunków i osób; • Określać i przedstawiać czynniki bezpieczeństwa związane z załadunkiem i rozładunkiem samochodów ciężarowych; • Określać i przedstawiać dokumenty dotyczące pojazdu w międzynarodowym i krajowym przewozie rzeczy i osób; • Określać i przedstawiać dokumenty dotyczące transportu w międzynarodowym i krajowym przewozie rzeczy i osób; • Wyjaśniać zasady dotyczące czasu pracy i odpoczynku kierowcy samochodu ciężarowego i autobusu; • Określać i przedstawiać obowiązki właściciela pojazdu dotyczące użytkowania pojazdu.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie szkolenia z zakresu nauki jazdy pojazdem silnikowym i motorowerem

Kompetencja zawodowa Kz2: Prowadzenie szkolenia z zakresu nauki jazdy pojazdem silnikowym i motorowerem obejmuje zestaw zadań zawodowych Z5, Z6, Z7, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z5 Udzielanie instruktażu w zakresie przygotowania pojazdu silnikowego i motoroweru do jazdy	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Budowę pojazdu, na którym odbywa się szkolenie; • Elementy pojazdu odpowiedzialne za bezpieczeństwo jazdy; • Czynności związane z przygotowaniem pojazdu do jazdy; • Pozycję kierowcy podczas kierowania pojazdem.	• Omawiać ogólną budowę pojazdu szkoleniowego; • Wskazywać elementy wyposażenia pojazdu oraz omawiać ich przeznaczenie; • Omawiać i prezentować prawidłowe ułożenie rąk na kierownicy i operowanie kołem kierownicy; • Omawiać i prezentować czynności związane z przygotowaniem pojazdu do jazdy; • Omawiać i prezentować właściwą pozycję kierowcy podczas kierowania pojazdem; • Omawiać potrzebę używania odpowiedniego stroju ochronnego podczas jazdy motorowerem i motocyklem; • Prezentować sposób sprawdzenia łańcucha oraz zdjęcie motoroweru i motocykla z podpórki; • Omawiać i demonstrować sposób sprzęgania i rozprzegania pojazdu z przyczepą; • Omawiać i demonstrować sposób sprawdzenia drzwi i wyjść awaryjnych autobusu;

	• Omawiać ćwiczenia realizowane podczas szkolenia oraz demonstrować prawidłowe ich wykonanie; • Wskazywać konieczność przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas ćwiczeń; • Nadzorować przebieg ćwiczeń; • Wskazywać i omawiać najczęściej występujące błędy popełniane przez uczestnika szkolenia podczas przygotowania pojazdu do jazdy.
--	--

Z6 Prowadzenie szkolenia z zakresu wykonywania manewrów pojazdem silnikowym i motorowerem na placu manewrowym

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Rodzaje manewrów wykonywanych na placu manewrowym; • Zasady wykonywania manewrów na placu manewrowym; • Ćwiczenia z wykonywania manewrów na placu manewrowym.	• Omawiać i prezentować sposób ruszania z miejsca oraz jazdę pasem ruchu do przodu i do tyłu, odpowiednio do kategorii prawa jazdy; • Omawiać i prezentować sposoby parkowania odpowiednio do kategorii prawa jazdy; • Omawiać i prezentować sposób wykonywania slalomów i jazdę po łukach motorowerem i motocyklem; • Omawiać i prezentować sposób ruszania z miejsca do przodu na wzniesieniu; • Omawiać i prezentować sposób ominięcia przeszkody; • Omawiać ćwiczenia realizowane podczas szkolenia oraz demonstrować prawidłowe ich wykonanie; • Wskazywać konieczność przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas ćwiczeń; • Nadzorować przebieg ćwiczeń; • Wskazywać i omawiać najczęściej występujące błędy, popełniane przez uczestnika szkolenia podczas wykonywania manewrów na placu manewrowym.

Z7 Prowadzenie szkolenia z zakresu nauki jazdy w ruchu drogowym pojazdem silnikowym i motorowerem

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady doboru prędkości i przełożenia skrzyni biegów do warunków drogowych; • Wpływ rodzaju i stanu nawierzchni na przyczepność kół; • Sposoby prawidłowego hamowania pojazdem na drodze prostej i na łuku drogi; • Zasady ruchu drogowego; • Ćwiczenia doskonalące umiejętności jazdy pojazdem w ruchu drogowym.	• Omawiać zasady doboru prędkości i przełożenia skrzyni biegów do warunków drogowych; • Wyjaśniać wpływ nawierzchni na przyczepność kół pojazdu; • Omawiać i demonstrować manewr hamowania na prostym odcinku i na łuku drogi; • Omawiać i egzekwować ekopojazdę; • Omawiać sytuacje zaistniałe w ruchu drogowym podczas szkolenia; • Omawiać ćwiczenia z jazdy pojazdem w ruchu drogowym realizowane podczas szkolenia; • Wskazywać na konieczność przestrzegania zasad

	bezpieczeństwa podczas ćwiczeń; • Nadzorować przebieg ćwiczeń; • Wskazywać i omawiać najczęściej występujące błędy popełniane przez uczestnika szkolenia podczas ćwiczeń z jazdy pojazdem w ruchu drogowym.
--	--

3.4. Kompetencja zawodowa Kz3: Prowadzenie szkolenia z zakresu nauki jazdy tramwajem

Kompetencja zawodowa Kz3: Prowadzenie szkolenia z zakresu nauki jazdy tramwajem obejmuje zestaw zadań zawodowych Z8, Z9, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z8 Udzielanie instruktażu oraz prowadzenie szkolenia w zakresie przygotowywania tramwaju do jazdy i wykonywania manewrów tramwajem na placu manewrowym	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Elementy tramwaju odpowiedzialne za bezpieczeństwo jazdy; • Zakres oceny stanu technicznego tramwaju; • Rodzaje manewrów wykonywanych na placu manewrowym; • Zasady wykonywania manewrów na placu manewrowym; • Ćwiczenia z wykonywania manewrów na placu manewrowym.	• Omawiać i prezentować sposób załączania wagonu; • Omawiać i demonstrować czynności sprawdzania stanu technicznego tramwaju; • Wskazywać sposób działania elementów tramwaju odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jazdy; • Omawiać i prezentować sposób wykonywania tramwajem manewrów na placu manewrowym; • Omawiać ćwiczenia realizowane podczas szkolenia oraz demonstrować prawidłowe ich wykonanie; • Wskazywać konieczność przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas ćwiczeń; • Nadzorować przebieg ćwiczeń; • Wskazywać i omawiać najczęściej występujące błędy popełniane przez uczestnika szkolenia podczas wykonywania manewrów na placu manewrowym.

Z9 Prowadzenie szkolenia z zakresu nauki jazdy tramwajem w ruchu drogowym	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady poruszania się tramwajem; • Przepisy ruchu drogowego dotyczące kierującego tramwajem; • Manewry wykonywane tramwajem; • Sposoby jazdy energooszczędnej tramwajem; • Ćwiczenie doskonalące umiejętności jazdy tramwajem w ruchu drogowym.	• Omawiać i prezentować dojazd do zwrotnicy i ustawienie jej na pożądaną kierunek; • Omawiać zasady przejazdu pod izolatorem sekcijnym oraz włącznie się do ruchu; • Wyjaśniać sposoby bezpiecznego przejeżdżania przez skrzyżowania; • Omawiać manewry wykonywane podczas jazdy tramwajem; • Omawiać i egzekwować ekojazdę; • Omawiać ćwiczenia z jazdy tramwajem w ruchu drogowym; • Wskazywać konieczność przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas ćwiczeń;

	- Nadzorować przebieg ćwiczeń; - Wskazywać i omawiać najczęściej występujące błędy popełniane przez uczestnika szkolenia podczas ćwiczeń z jazdy tramwajem w ruchu drogowym.
--	---

3.5. Kompetencje społeczne

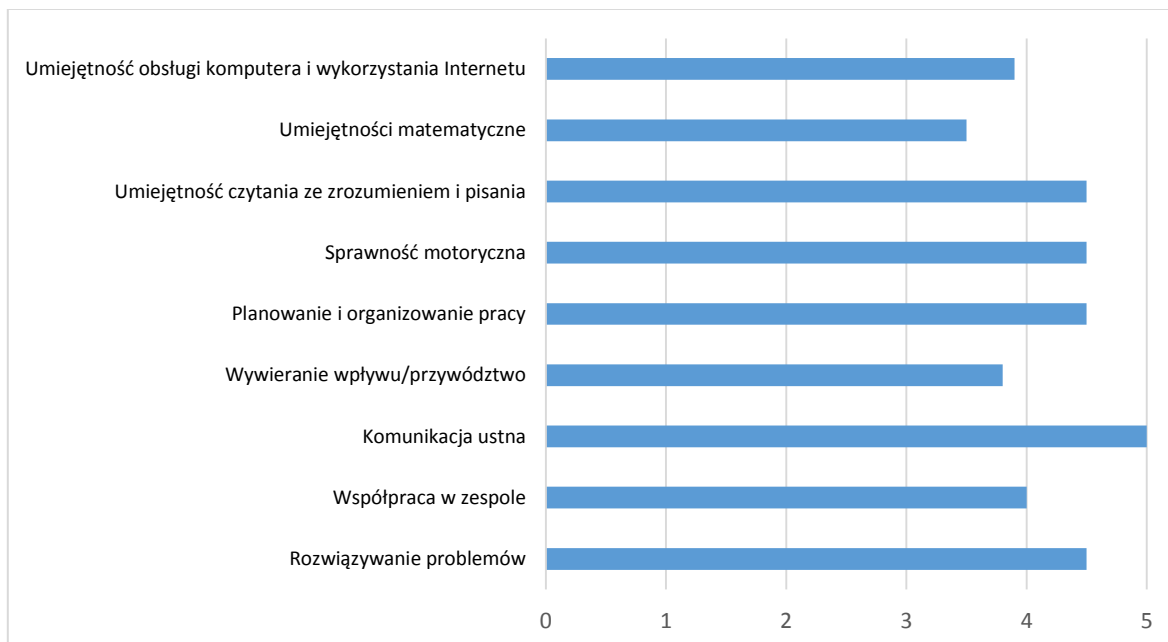
Pracownik w zawodzie **instruktor nauki jazdy** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za skutki podejmowanych działań oraz za powierzone pojazdy i urządzenia na stanowisku pracy.
- Dokonywania samooceny i weryfikacji działania w zakresie realizowania zadań zawodowych.
- Dostosowywania swojego zachowania do zmian w środowisku pracy.
- Wykonywania pracy samodzielnie oraz funkcjonowania w zespole pracowniczym.
- Wspierania uczestnika szkolenia w poznawaniu i doskonaleniu technik jazdy.
- Rozwijania kompetencji osobistych i zawodowych, w tym ustawicznego aktualizowania wiedzy i podwyższania umiejętności.
- Oceniania i korygowania własnych postaw i zachowań oraz relacji z uczestnikami szkolenia.
- Oceniania zagrożeń dla zdrowia i życia oraz podejmowania działań zapobiegających tym zagrożeniom.

3.6. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **instruktor nauki jazdy**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **instruktor nauki jazdy**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.7. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **instruktor nauki jazdy** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Instruktor nauki jazdy może znaleźć zatrudnienie w:

- Ośrodkach Szkolenia Kierowców,
- szkołach uczących zawodów, których programy nauczania przewidują przygotowanie do uzyskania prawa jazdy określonej kategorii,
- we własnym (prowadzonym w ramach działalności gospodarczej) ośrodku szkolenia kierowców.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/zawody-deficytowe-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>
 Europejski portal mobilności zawodowej EURES:
<https://eures.praca.gov.pl>
<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **instruktor nauki jazdy**.

Szkolenie

Kandydaci na instruktorów mogą skorzystać z usług firm szkoleniowych w zakresie kursu dla kandydatów na instruktorów osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania pojazdami silnikowymi.

Szkolenie **instruktorów nauki jazdy** może prowadzić:

- Ośrodek Szkolenia Kierowców posiadający poświadczenie potwierdzające spełnianie dodatkowych wymagań – odpowiednio do zakresu posiadanego poświadczenia,
- jednostka wojskowa – w zakresie szkolenia instruktorów na potrzeby Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej,
- jednostka organizacyjna służb podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych – w zakresie szkolenia osób na potrzeby tych służb,
- podmiot wykonujący przewozy tramwajem – w zakresie szkolenia instruktorów osób ubiegających się o uprawnienie do kierowania tramwajem,
- Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.gov.pl/web/edukacja/ksztalcenie-zawodowe>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie miesięczne brutto osób pracujących w zawodzie **instruktor nauki jazdy** jest zróżnicowane i wynosi od 2000 zł do 5000 zł w przeliczeniu na jeden etat.

Poziom wynagrodzeń miesięcznych brutto kształtuje się:

- w przypadku osób bez doświadczenia w zakresie od 2000 zł do 3000 zł,
- po kilku latach pracy, uzyskaniu pewnego doświadczenia i rozszerzeniu uprawnień o kolejne kategorie prawa jazdy, w przedziale od 3000 zł do 4000 zł,
- na stanowiskach wymagających wyższych kompetencji oraz dużego doświadczenia – kierownik grupy instruktorów w Ośrodku Szkolenia Kierowców, organizator szkoleń osób ubiegających się o uzyskanie uprawnień do kierowania pojazdami – od 4000 zł do 5000 zł.

Instruktor nauki jazdy może otrzymywać dodatkowe premie wynikające z wysokiej zdawalności szkolonych przez niego osób.

Poziom wynagrodzeń osób wykonujących zawód instruktor nauki jazdy uzależniony jest od:

- szczegółowego zakresu zadań,
- stażu pracy,
- posiadanych uprawnień,
- sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- rodzaju pracodawcy (prywatny, publiczny),
- liczby firm działających na danym terenie,
- wielkości aglomeracji i regionu Polski,
- koniunktury na rynku pracowniczym.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 10.07.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

Zawód **instruktor nauki jazdy** mogą wykonywać osoby z następującymi rodzajami niepełnosprawności – pod warunkiem odpowiedniego dostosowania środowiska pracy (pod względem technicznym i organizacyjnym) do rodzaju niepełnosprawności:

- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi.

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO:

<https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 30.06.2018 r.

- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 978, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149).
- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 4 marca 2016 r. w sprawie szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, instruktorów i wykładowców (Dz. U. poz. 280, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1348).
- Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 16 stycznia 2013 r. w sprawie doskonalenia techniki jazdy (Dz. U. poz. 91).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 sierpnia 2005 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne (Dz. U. Nr 157, poz. 1318).

- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie użytkowania maszyn przez pracowników podczas pracy (Dz. U. Nr 191, poz. 1596, z późn. zm.).

Literatura branżowa:

- Collins B.: Jak prowadzić. Wydawnictwo Insignis, Kraków 2015.
- Czyżewski A., Papuga M., Papuga Z.: Prawo jazdy dla każdego Kategoria D. Wydawnictwo Liwona, Warszawa 2017.
- Czyżewski A., Papuga M., Papuga Z.: Prawo jazdy dla każdego Kategoria C. Wydawnictwo Liwona, Warszawa 2013.
- Frankowski P.: Jeździć szybko! Wydawnictwo Galaktyka, Łódź 2011.
- Nowe prawo jazdy. Ringier Axel Springer Polska, Warszawa 2016.
- Papuga Z.: Prawo jazdy dla każdego Kategoria B. Wydawnictwo Liwona, Warszawa 2013.
- Rupental M.: Podręcznik kursanta kategoria B. Wydawnictwo E-kierowca, Szczecin 2013.
- Talarczyk T.: Technika i taktyka jazdy samochodem. Wydawnictwo Liwona, Warszawa 2017.
- Tomaszewski M., Wasiak M., Papuga Z., Skrobacz A., Żurawski A.: Nauka jazdy. Podręcznik kierowcy kategoria T. Wydawnictwo Liwona, Warszawa 2014.
- Zasada S.: Szybkość bezpieczna. Rajdy świata. Wydawnictwo Moto-Press, Warszawa 2006.

Zasoby internetowe [dostęp: 10.07.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Charakterystyka techniczna pojazdu: <http://technikpojazdowsamochodowych.blogspot.com/2014/04/charakterystyka-techniczna-pojazdu.html>
- Nauka i technika jazdy: <http://www.technikajazdy.info/nauka-jazdy>
- Opis zasad skutecznej nauki jazdy: http://automobiltarnobrzeg.eu/?page_id=1659
- Podstawowe informacje o Wojewódzkich Ośrodkach Ruchu Drogowego: https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojew%C3%B3dski_o%C5%9Brodek_ruchu_drogowego
- Podstawy techniki kierowania samochodem: <http://www.szkola-jazdy.pl/artykuly/single/id/2463>
- Poradnik dla młodych kierowców: <http://akademia.autoswiat.pl/baza-wiedzy/jak-dobrze-jezdzic-poradnik-dla-mlodych-kierowcow>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Stosowania techniki i strategii jazdy - eco-driving: https://www.youtube.com/watch?v=YGi6g8bX_FI
- Substancje psychoaktywne: rodzaje i działanie: http://www.poradnikzdrowie.pl/psychologia/nalogi/substancje-psychoaktywne_45610.html
- Technika jazdy: <http://www.auto-swiat.pl/technika-jazdy>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>
- Zestawienie najpopularniejszych systemów bezpieczeństwa w autach osobowych: <https://www.link4.pl/blog/10-najpopularniejszych-systemow-bezpieczenstwa-w-autach-osobowych-co-trzeba-o-nich-wiedziec>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego, w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC, prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie, na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji, sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach, ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie, czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym, charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.

Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl/
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym, ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Autobus	Pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą.	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
2	Ciągnik rolniczy	Pojazd silnikowy, którego konstrukcja umożliwia rozwijanie prędkości nie mniejszej niż 6 km/h, skonstruowany do używania łącznie ze sprzętem do prac rolnych, leśnych lub ogrodniczych; ciągnik taki może być również przystosowany do ciągnięcia przyczep oraz do prac ziemnych.	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
3	Czterokołowiec	Pojazd samochodowy przeznaczony do przewozu osób lub ładunków, z wyłączeniem samochodu osobowego, ciężarowego i motocykla, którego masa własna nie przekracza: – w przypadku przewozu rzeczy 550 kg, – w przypadku przewozu osób 400 kg.	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
4	Czterokołowiec lekki	Czterokołowiec, którego masa własna nie przekracza 350 kg i konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 45 km/h.	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
5	Droga	Wydzielony pas terenu składający się z jezdni, pobocza, chodnika, drogi dla pieszych lub drogi dla rowerów, łącznie z torowiskiem pojazdów szynowych znajdującym się w obrębie tego pasa, przeznaczony do ruchu lub postoju pojazdów, ruchu pieszych, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt.	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]

6	Ekojazda (ecodriving)	Technika prowadzenia pojazdów silnikowych, której celem jest uzyskanie jak najniższego zużycia paliwa bez obniżenia średniej prędkości jazdy lub z tylko nieznacznym jej obniżeniem. Pozytywnymi efektami ubocznymi stosowania tej techniki są redukcja ryzyka wypadku, obniżenie emisji spalin, zmniejszenie hałasu emitowanego przez pojazd oraz zwiększenie trwałości niektórych podzespołów samochodu.	http://automobiltarnobrzeg.eu/?page_id=1659 [dostęp: 10.07.2018]
7	Kierowca	Osoba uprawniona do kierowania pojazdem silnikowym lub motorowerem.	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
8	Kierujący	Osoba, która kieruje pojazdem lub zespołem pojazdów, a także osoba, która prowadzi kolumnę pieszych, jedzie wierzchem albo pędzi zwierzęta pojedynczo lub w stadzie.	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
9	Motocykl	Pojazd samochodowy zaopatrzony w silnik spalinowy o pojemności skokowej przekraczającej 50 cm ³ , dwukołowy lub z bocznym wózkiem – wielośladowy; określenie to obejmuje również pojazd trójkołowy o symetrycznym rozmieszczeniu kół.	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
10	Motorower	Pojazd dwu- lub trójkołowy zaopatrzony w silnik spalinowy o pojemności skokowej nieprzekraczającej 50 cm ³ lub w silnik elektryczny o mocy nie większej niż 4 kW, którego konstrukcja ogranicza prędkość jazdy do 45 km/h.	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
11	Naczepa	Przyczepa, której część spoczywa na pojeździe silnikowym i obciąża ten pojazd.	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
12	Ośrodek Szkolenia Kierowców	Przedsiębiorstwo prowadzące działalność w zakresie szkolenia osób ubiegających się o uzyskanie uprawnienia do kierowania pojazdem.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
13	Plac manewrowy	Obszar służący do sprawdzania umiejętności wykonywania podstawowych manewrów w ruchu drogowym spełniający wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury i Budownictwa w sprawie szkolenia osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, instruktorów i wykładowców.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

14	Pojazd silnikowy	Pojazd wyposażony w silnik, z wyjątkiem motoroweru i pojazdu szynowego.	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
15	Przepisy ruchu drogowego	Zbiór zasad określających sposób prawidłowego i bezpiecznego poruszania się po drogach uczestników ruchu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
16	Przyczepa	Pojazd bez silnika, przystosowany do łączenia go z innym pojazdem.	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
17	Samochód ciężarowy	Pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu ładunków; określenie to obejmuje również samochód ciężarowo-osobowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu ładunków i osób w liczbie od 4 do 9 łącznie z kierowcą.	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
18	Samochód osobowy	Pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą oraz ich bagażu.	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
19	Substancja psychoaktywna	Środek, który bezpośrednio wpływa na czynność mózgu, prowadząc do różnorodnych zmian nastroju, spostrzegania, świadomości oraz zachowania.	http://www.poradnikzdrowie.pl/psychologia/nalogi/substancje-psychoaktywne_45610.html [dostęp: 10.07.2018]
20	Symulatory jazdy	Urządzenia do stosowania metod aktywnego nauczania i uczenia technik jazdy, w których naśladowana jest rzeczywistość i dzięki temu zdobywane są doświadczenia zbliżone do tych, które występują w rzeczywistości.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki
21	System wspomagający bezpieczeństwo jazdy	Systemy stosowane w samochodach, które dbają o bezpieczeństwo kierowców, pasażerów oraz innych użytkowników dróg.	https://www.link4.pl/blog/10-najpopularniejszych-systemow-bezpieczenstwa-w-autach-osobowych-co-trzeba-o-nich-wiedziec [dostęp: 10.07.2018]
22	Szczególna ostrożność	Ostrożność polegająca na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu zachowania uczestnika ruchu do warunków i sytuacji zmieniających się na drodze w stopniu umożliwiającym odpowiednio szybkie reagowanie.	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
23	Teoretyczny egzamin wewnętrzny	Metoda sprawdzania wiedzy z zakresu przepisów ruchu drogowego w formie pytań testowych. Teoretyczny egzamin wewnętrzny powinien się odbyć przed rozpoczęciem zajęć praktycznych na kursie nauki jazdy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki

24	Tramwaj	Pojazd przeznaczony do przewozu osób lub rzeczy zasilany energią elektryczną, poruszający się po szynach na drogach publicznych.	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]
25	Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego	Jednostka samorządowa, której celem jest promocja bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz nadzór nad egzaminami na prawo jazdy w Polsce.	https://pl.wikipedia.org/wiki/Wojew%C3%B3dzki_o%C5%9Brodek_ruchu_drogowego [dostęp: 10.07.2018]
26	Zespół pojazdów	Pojazdy złączone ze sobą w celu poruszania się po drodze jako całość; nie dotyczy to pojazdów złączonych w celu holowania.	Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1260, z późn. zm.) http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970980602/U/D19970602Lj.pdf [dostęp: 10.07.2018]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.